

Van: 5.1.2.e
 Aan: 5.1.2.e
 Onderwerp: RE: Veldscan en advies nepnieuws Covid-19
 Datum: woensdag 1 april 2020 16:54:02

Hoi 5.1.2.e,
 Net nog even met 5.1.2.e gebeld. Ze bedoelde de factcheckers vooral om op de voorgestelde landingspagina links neer te zetten naar partijen die factchecks doen over het coronavirus. Dat is net anders dan hoe wij het gelezen hadden.

Met die landingspagina doelde ze op iets als blijkritisch.nl ☺

Organisaties en instellingen kunnen dan verwijzen naar die site, zodat ze het wiel niet opnieuw hoeven uitvinden. Voor zo'n pagina zou er extra aandacht moeten zijn voor de kwetsbare groepen, die ook in het document worden benoemd.

5.1.2.e vind het prima om te schakelen met COM van BZK om te zien wat Mediawijzer kan betekenen. Ook hebben zij natuurlijk al best wat campagne-ervaring. Voor zover jullie dat nog niet hadden, haar telefoonnummer is 5.1.2.e. Stuk mag ook gedeeld worden, wel even de vraag om er rekening mee te houden dat het erg snel in elkaar gedraaid is, dus hier en daar typo's bevat. 5.1.2.e stuurt me nog een versie in Word-formaat.

Hopelijk verheldert dit iets en hopelijk kunnen we hier iets mee!

Met vriendelijke groeten,

5.1.2.e

.....
Directie Media en Creatieve Industrie
 Afdeling Mediabeleid
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Hofsteden | Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag | Verdieping 7
 MENC/MB | Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag

5.1.2.e
 @minocw.nl
 W www.rijksoverheid.nl/ocw

.....
 Werkdagen ma t/m vrij

Van: 5.1.2.e
 Verzonden: woensdag 1 april 2020 14:26
 Aan: 5.1.2.e @minbzk.nl; 5.1.2.e
 CC: 5.1.2.e
 Onderwerp: RE: Veldscan en advies nepnieuws Covid-19
 Beste 5.1.2.e,

Wat hebben jullie veel werk verzet in de afgelopen dagen om dit overzicht uit de grond te stampen! Heel veel dank daarvoor!

Wij gaan jullie stuk delen met communicatieafdelingen binnen de ministeries, vooral bij BZK wordt er de afgelopen dagen ook al aan het een en ander gedacht. Zeker jullie stuk over de doelgroepen helpt bij de gedachtevorming daar, net als de factcheck-initiatieven die er al zijn.

Mochten zij nog hulp nodig hebben, zouden we ze graag met jullie in contact brengen voor concrete ideeën. Jullie hebben natuurlijk al veel content gemaakt, met een stevige onderbouwing/onderlegger. Misschien kunnen ze daar dankbaar gebruik van maken, of naar jullie doorlinken...

Zelf zien wij niet zoveel in een meldpunt voor desinfo aan overheidskant of het door de overheid actief verzamelen van desinfo, meer omdat wij dat meer als taak zien voor de nieuwsmedia. Mochten jullie binnen het netwerk of de sector toch een bijdrage aan zoiets kunnen leveren, staat dat vanuit jullie eigen programma jullie natuurlijk vrij!

Nogmaals dank voor jullie vele werk! En: alsof ons Google Hangouts-gesprek was afgehuisterd, zag ik dit nog: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/03/31/corona-steffie-nl>

Met vriendelijke groeten,

5.1.2.e

.....
Directie Media en Creatieve Industrie
 Afdeling Mediabeleid
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Hoftoren | Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag | Verdieping 7
MENC/MB | Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag

5.1.2.e

5.1.2.e@minocw.nl
W www.rijksoverheid.nl/ocw

Werkdagen ma t/m vrij

Van: [redacted] @mediawijzer net]

Verzonden: dinsdag 31 maart 2020 12:47

Aan: 5.1.2.e @minbzk.nl; 5.1.2.e

CC: 5.1.2.e

Onderwerp: Veldscan en advies nepnieuws Covid-19

Beste 5.1.2.e,

Bijgaand treffen jullie de resultaten van ons vooronderzoek en ons advies aan.
Neem bij vragen gerust contact op en natuurlijk helpen wij graag bij de verdere uitvoer van de plannen.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e @Mediawijzer | @mediawijsNL

Het zijn de Media Ukkie Dagen! In deze ongewone tijd zal in veel jonge gezinnen flink gebruik gemaakt worden van media. We beantwoorden 7 herkenbare opvoedvragen, geven tips & tools en publiceren nieuw Iene Miene Media-onderzoek. Praat online mee via #MUD20!

Postadres: Postbus 1060, 1200 BB Hilversum

Bezoekadres: Media Parkboulevard 1, 1217 WE Hilversum

Mediawijzer.net - Platform voor mediawijsheidprofessionals

Mediawijsheid.nl - De betrouwbare wegwijzer in veilig en slim gebruik van (digitale) media

HoeZoMediawijs.nl - Jeugdwebsite over leuk, veilig en slim gebruik van (sociale) media

Op ma 30 mrt. 2020 om 18:49 schreef Glorie, Maarten <m.glorie@minocw.nl>:

Hoi,

Super dat jullie zo goed bezig zijn!

Het mailadres van Amber is:

Amber.Mechelse@minbzk.nl

Alvast dank!

Groeten,

Maarten

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 30 mrt. 2020 om 18:42 heeft 5.1.2.e @mediawijzer.net> het volgende geschreven:

Dag 5.1.2.e,

We zijn met de laatste stappen van het vooronderzoek bezig en hopen vanavond/ morgenochtend de laatste input te ontvangen en te kunnen verwerken. Morgen komt het document zsm jullie kant op.

Hebben jullie voor mij ook het mailadres van 5.1.2.e

Hartelijke groet (ook namens **5.1.2.e**)

5.1.2.e | [@Mediawijzer](#) | [@mediawijsNL](#)

*Het zijn de **Media Ukkie Dagen!** In deze ongewone tijd zal in veel jonge gezinnen flink gebruik gemaakt worden van media. We beantwoorden **7 herkenbare opvoedvragen** geven **tips & tools** en publiceren nieuw **Iene Miene Media-onderzoek**. Praat online mee via **#MUD20!***

Postadres: Postbus 1060, 1200 BB Hilversum

Bezoekadres: Media Parkboulevard 1, 1217 WE Hilversum

[Mediawijzer.net](#) - Platform voor mediawijsheidprofessionals

[Mediawijsheid.nl](#) - De betrouwbare wegwijzer in veilig en slim gebruik van (digitale) media

[HoeZoMediawijs.nl](#) - Jeugdwebsite over leuk, veilig en slim gebruik van (sociale) media

Kennisupdate desinformatie d.d. 20-04-20

Trends periode 27-03-2020 – 19-04-2020:

DUIDING

- De meest in het oog springende trend is natuurlijk het narratief dat 5G technologie linkt aan de Covid-19 uitbraak. De sabotageacties tegen telecommasten hebben als neveneffect dat dit een onderwerp is geworden in de mainstream media. Het meest dominante verhaal daarbinnen is de angst dat 5G straling het menselijk immuunsysteem verzwakt. Opvallend is dat, naast veroordelende analyses, deze angst neutraal wordt beschreven in de media. Het narratief heeft een 'schaalsprong gemaakt' waardoor actieve informatievoorziening en 'debunkten' de discussie op korte termijn niet zullen verstommen.
- Acceleratie is een kernbegrip van deze tijd: De mondiale Covid-19 crisis lijkt des- en misinformatie in een staat van versnelling te brengen. De wereldwijde behoefte aan informatie en duiding verhoogt het volume en het tempo waarin misinformatie en desinformatie zich verspreiden. De methodes en technieken ontwikkelen mee; verspreidingstactieken veranderen sneller, de kennis neemt snel toe en daarmee ook de 'countervailing measures' bij techbedrijven, overheden en gespecialiseerde organisaties.
- Met het toegenomen belang van 'big-tech' in de informatievoorziening tijdens de crisis komt ook kritiek op de vertraging tussen beleidsvoornemens de implementatie ervan, met name bij Facebook. Er is aandacht voor het feit dat Facebook vooral met waarschuwinglabels werken en slechts een klein deel van de door factcheckers gemarkeerde berichten rondom Covid-19 verwijderd. Daarnaast is er kritiek omdat Engelstalige content beter gemodereerd lijkt te worden waardoor in bijvoorbeeld Spaanse en Italiaanse taalgebieden meer desinformatie zou circuleren.
- Des- en misinformatie over Covid-19 lijkt vaak aan te haken bij narratieven uit het verleden. Het mondiale 5G verzet is bijvoorbeeld actief geholpen door des- en misinformatieverspreiding in voorgaande jaren. Bestaande 'fringe' netwerken en ecosystemen (complotdenkers, altright, anti-overheidssentiment) functioneren als een 'gateway' voor de verspreiding en cultivering van des- en misinformatie.
- Dit laatste kan ook verklaren waarom de Covid-19 uitbraak nu wordt gekoppeld aan bestaande haatdragende narratieven zoals antisemitisme en moslimhaat.

BRONNEN

I. KENNIS

Verspreiding desinfo op Twitter

Wetenschapper Marc Owen Jones maakt op 4 april inzichtelijk hoe een schadelijk narratief zich verspreidt over Twitter. In een analyse van 22.000 twitterberichten over de relatie 5G en Corona concludeert hij dat enkele twitteraars met miljoenen volgers de belangrijkste verspreiders zijn. Daarnaast concludeert hij dat het narratief opvallend veel wordt gedeeld in pro-trump kringen en dat er aantoonbaar sprake is van kunstmatige versterking door de gecoördineerde inzet van botnetwerken.

Dezelfde Marc Owen Jones signaleert sinds 18-04-2020 een gecoördineerde botnetaanval op het Twitteraccount van Bill Gates vanuit het netwerk van pro-Trump stemmers en complotdenkers.

*Bron: Twitter/marcowenjones/
dd. 04-04-2020*

buiten reikwijdte verzoek

buiten reikwijdte verzoek

buiten reikwijdte verzoek

buiten reikwijdte verzoek

buiten reikwijdte verzoek

buiten reikwijdte verzoek

buiten reikwijdte verzoek

II. TECHNOLOGIE

buiten reikwijdte verzoek

WhatsApp/doorsturen berichten

Techsite The Verge schrijft dat berichten die naar vijf mensen of meer zijn doorgestuurd, worden geschaard in de categorie "vaak". Die kunnen vervolgens dan nog maar naar één persoon worden doorgestuurd. In een blogpost schrijft de chatdienst dat het een "aanzienlijke toename" heeft gezien van het aantal doorgestuurde berichten die "die gebruikers kunnen overrompelen en die bijdragen aan het verspreiden van desinformatie over het coronavirus". Deze maatregel moet dat tegengaan. Door de opzet van WhatsApp, de dienst is dusdanig versleuteld dat het voor 't bedrijf zelf niet mogelijk is om mee te kijken, is het erg lastig om nepnieuws tegen te gaan. Met deze nieuwste aanpassingen en eerder bijvoorbeeld het label 'doorgestuurd' (wat boven doorgestuurde berichten verschijnt) doet het bedrijf toch pogingen het probleem aan te pakken.

Bron: NOS liveblog

dd. 07/04/2020

Wenen/chatbots

De stad Wenen bestrijdt Nepnieuws door zelf bots in te zetten. In dit geval een chatbot die vragen van burgers over Corona zelfstandig kan beantwoorden. De bots beschikken over een tabel van 170 antwoorden op mogelijke vragen over maatregelen, verkeer, werk school en andere zaken die burgers treffen.

Bron: www.themayor.eu

dd. 19 april 2020

III Nieuws

Covid-19 als biomedisch wapen overdacht in NRC

NRC besteedt aandacht aan de theorie dat het Covid-19 virus is ontsnapt uit een biomedisch laboratorium in Wuhan. De insteek is dat de theorie inzet is geworden van een hoogoplopende propagandastrijd tussen China en de regering Trump. Het artikel stelt dat de theorie begon als een complottheorie en verspreid werd via pro-Trump media (Fox News), maar dat inmiddels ook progressieve media (The Washington Post, The Atlantic) het verhaal zien als serieuze mogelijkheid.

In het artikel wordt gefilosofeerd over de diplomatieke implicaties wanneer het waar zou zijn ook al zijn er geen aanwijzingen. De krant kiest met die invalshoek geen partij, maar geeft wel maximaal ruimte aan het narratief.

Bron: NRC

dd. 16/04/2020

Desinformatiebestrijding op Facebook

De Daily Telegraph besteedt aandacht aan de desinformatiebestrijding door Facebook. De krant merkt op dat maar 3 procent van alle berichten die desinformatie bevatten in relatie tot Covid-19 wordt verwijderd. De krant baseert zich op het cijfer van 40 miljoen berichten die door onafhankelijke factcheckers als vals zijn beoordeeld. Hier van wordt uiteindelijk een miljoen berichten verwijderd, de rest krijgt een waarschuwingslabel.

Bron: LexisNexis Nieuwsupdate:

dd. 17/04/2020

5G sabotageacties (meerdere bronnen)

Veel media (binnen- en buitenland) besteden, naar aanleiding van de brandstichtingen in 5G masten, aandacht de complottheorie dat er een relatie bestaat tussen de wereldwijde uitrol van 5G technologie en de uitbraak van Covid-19. Een kleine bloemlezing:

- Trouw: vernielen van zendmasten is veel schadelijker voor de volksgezondheid dan 5G (17-04-2020)
- Het Parool: De motieven van de bonte 5G beweging (18-04-2020)
- Volkskrant: Net als religie geven complottheorieën houvast (17-04-2020)
- NPO, radio1: 5G gekkies zijn zo gek nog niet (16-04-2020)
- Nu.nl: Waarom gezondheidsrisico's 5G zo moeilijk te bewijzen zijn (16-04-2020)
- Elseviers Weekblad: in uitzonderlijke tijden verdient 5G terreur uitzonderlijk harde aanpak (16-04-2020)
- Eindhovens Dagblad: Stralingsactivist uit Nuenen over tegenstanders zendmasten: 'Ze zijn zwaar gefrustreerd' (14-04-2020)

Enkele uitzondering daargelaten tonen de meeste achtergrondartikelen begrip voor de zorgen van de 5G activisten. De sabotageacties worden zonder uitzondering veroordeeld, de kwaliteitskranten zijn echter opvallend mild over de motieven en de angsten van mensen. Hier en daar worden personen opgevoerd die overduidelijk waandenkbeelden koesteren en overlopen van wantrouwen, maar dat is geen regel. Op de meeste geïnterviewden wordt geen karaktermoord gepleegd. Over de relatie tussen 5G straling en gezondheidsrisico's nemen de kranten meestal een neutrale positie in (deze risico's zijn niet bewezen). Daarmee lijkt de zorg van een groep die vooral bestond binnen 'special interest' domeinen op het internet nu geaccepteerd binnen de mainstream media. De vraag is wat dit gaat betekenen voor o.a. de bestrijding van desinformatie over dit thema.

Gecoördineerde anti-islamcampagne

The Independent stelt dat vanuit extreemrechtse kringen een gecoördineerde campagne is gestart om moslims verantwoordelijk te houden voor de verspreiding van covid-19. Door oude filmpjes van bijeenkomsten online te zetten wordt de associatie verspreid dat de moslimgemeenschap de lockdownmaatregelen negeert. De verwachting is dat deze campagne gedurende de Ramadan verder zal groeien. Al eerder signaleerde EuvsDisinfo dat vanuit extreemrechtse en complotkringen de uitbraak aan anti-semitisch sentiment werd gekoppeld door deze bv. Toe te schrijven aan George Soros

Bron: lexisnexis Nieuwsupdate

20/04/2020

Navo en nieuwe dreigingen

Navo-Generaal Olivier Rittmann geeft in een interview met 'The daily Telegraph' toe dat de Navo niet echt een 'first responder' was in de uitbraak van het Covid-19 virus binnen de lidstaten. De Navo is nog teveel georganiseerd naar een klassieke dreiging en reageert nog niet adequaat genoeg op asymmetrische dreigingen zoals cyberaanvallen, desinformatiecampagnes, klimaatverandering en laterale pandemieën.

Bron: LexisNexis nieuwsupdate

dd. 20/04/2020

China/desinfo

The independent stelt in een opinieartikel dat China transparant moet zijn over de uitbraak van het virus. In het artikel wordt gesteld dat verschillende inlichtingendiensten een grote Chinese desinformatiecampagne hebben vastgesteld die tot doel heeft om de sporen van de uitbraak te wissen.

Bron: LexisNexis Nieuwsupdate

dd. 16/04/2020

Positie techbedrijven

Het NRC beschrijft de wereld na de Covid-19 crisis in vijf trends. Een daarvan is de versterkte positie van big tech. Was er voor de crisis veel kritiek op deze bedrijven, nu zijn ze uitermate handig vanwege de mogelijkheden om bv. Online locatiedata en reisbewegingen te delen en desinformatie te bestrijden. De digitale economie is van groot vitaal belang gebleken en techbedrijven laten zich van zijn beste en meest coöperatieve kant zien.

bron NRC Handelsblad

dd. 11/04/2020

Groot-Brittannië/Deep Fake technologie

buiten reikwijdte verzoek

buiten reikwijdte verzoek

Antivaxxbeweging/desinformatie

Trouw journaliste Catharina Bakker vraagt zich af hoe burgers met een anti-vaccinatie opvatting moeten worden benaderd wanneer het Covid-19 vaccin op te markt is. Naast klassieke groepen die uit levensbeschouwelijke overtuiging tegen vaccinaties is kan de anti-vaxxbeweging op internet een sterke opleving krijgen, al dan niet gestimuleerd door nepnieuws.

Bron: Lexisnexis nieuwsupdate

dd. 19/04/2020

Infodemie/psychologie van de mediaconsument

Hoogleraar-emeritus Henri Beunders stelt in De Groene Amsterdammer dat de huidige infodemie rond Covid-19 (de informatie overload) ons emotioneel uitdaagt: bij tegenstrijdige informatie gaan we (on)bewust zaken negeren die we niet willen zien en dat zit een goed oordeel over hoe te handelen in de weg. Dit is een belangrijk aspect bij het bestrijden van desinformatie: mensen moeten zich wel juist willen informeren.

Bron: De Groene Amsterdammer

dd. 27/04/2020

Europa/propagandaoorlog

Kris van Haver stelt in het Belgisch weekblad 'De Tijd' dat Europa niet is opgewassen tegen de Russische en Chinese propaganda-oorlog. "Rusland en China schenkt met behulp van een online trollenleger, mondkapjes en medische apparatuur. Dat een groot gedeelte daarvan onbruikbaar is doet niet terzake. Wat resoneert is het gebaar en het gebrek aan Europese hulpvaardigheid in de eerste weken.

Bron: De Tijd

dd. 27/04/2020